

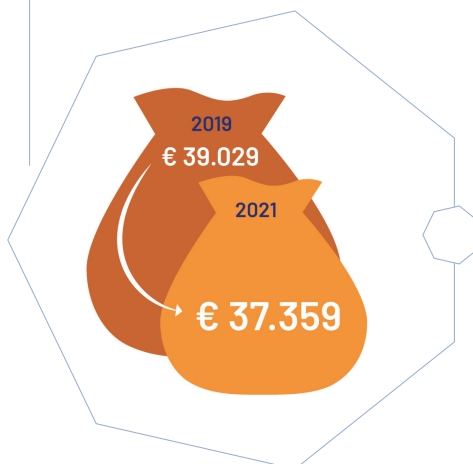
De cijfers

Aantal aanmeldingen blijft ongeveer gelijk

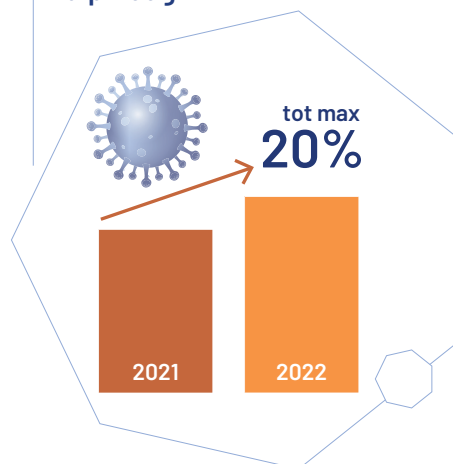
Trends in 2021

Gemiddeld schuldbedrag verder gedaald

Corona

Onderzoekers voorspellen maximaal 20% stijging hulpvraag

Marco Florijn

“We krijgen te maken met nieuwe groepen hulpvragers”

Frank Dijkstra

“Na jarenlange lobby NVVK kan Waarborgfonds nu aan de slag”

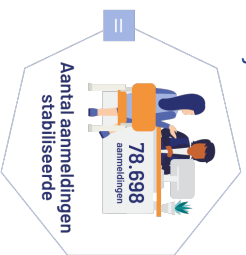

Evert Jan Slootweg

“Dit is techniek die kwetsbare mensen helpt”

De cijfers

Kerncijfers

AANTAL AANMELDINGEN	
2020	78.013
2021	78.698

Wat ziet u hier: Het aantal aanvellingen gaat over verzoeken tot informatie, advies of een hulpvraag gericht aan een NVVK-ler*. De hulpvraag betreft steeds de eigen financiële situatie, meestal gaat het om schulden.

Conclusie: Het aantal aanvellingen is gestabiliseerd. Ook in 2021 waren er meermals periodes waarin de coronacrisis voor sociale beperkingen zorgde. Dit komt overeen met het beeld dat naar voren komt uit de Monitor schuldhulpverlening gemeenten tijdens de coronacrisis (Divosa/NVVK).

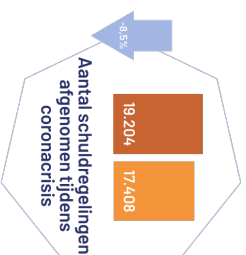

Producten & dienstverlening

GEMIDDELDE SCHULD (IN EUROS)	
2020	2021
Alleen particulier: 38.508	Alleen particulier: 37.359
Alleen ondernemers: 96.000	Alleen ondernemers: 112.673

Wat ziet u hier: Dit is het gemiddelde bedrag aan schulden waarmee mensen zich bij de schuldhulpverlening melden.

Conclusie: Het gemiddeld schuldbedrag bij particulieren lijkt geleidelijk te dalen. Bij ondernemers geholpen door NVVK-leden was de gemiddelde schuld in 2021 hoger.

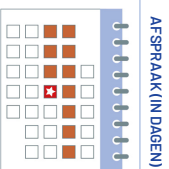

Kenmerken hulpverleners

GEMIDDELD AANTAL SCHULDEISERS	
2020	2021
14	13

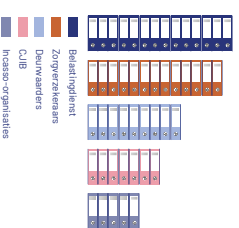
Wat ziet u hier: Deze tabel geeft het gemiddeld aantal schuldeisers weer dat mensen hebben op het moment dat ze aankloppen bij een schuldhulpverlener*.

Conclusie: Het gemiddeld aantal schuldeisers is in 2021 nauwelijks veranderd.

Wat ziet u hier: Crisis situaties vallen hier niet onder, in dat geval vindt binnen 3 werkdagen na de aanmelding een eerste gesprek plaats waarin de hulpvraag wordt vastgesteld.

Conclusie: De gemiddelde wachttijd is hetzelfde gebleven. Binnen gemiddeld 11 dagen had een hulpvrager in 2021 een afspraak bij een NVVK-ler*.

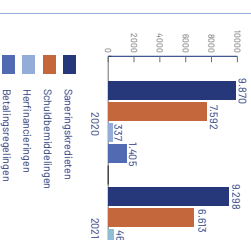

Wat ziet u hier: Dit zijn de grootste schuldeisers die NVVK-leden tegenkomen bij mensen met schulden.

Conclusie: Dit overzicht geeft aan hoe vaak we deze schuldeisers tegenkomen in de schuldenpakketten. Deurwaarders en incoassobedrijven vertegenwoordigen een breed scala van schuldeisers, waaronder ook overheidschuldeisers. De NVVK heeft met de meeste grote schuldeisers convenanten om schulden snel te regelen.

SCHULDEN OPLOSSEN TOTAAL	
2020	2021
19.204	17.408

Schulden oplossen onderverdeling

Wat ziet u hier: Deze tabel toont het aantal mensen waarvoor we de schulden oplossen, uitgesplitst naar het middel dat ervoor gebruikt is. Een schuldhulpverlener kan met één van deze vier middelen de schulden van een hulpvrager regelen.

Conclusie: Dit jaar zijn er opnieuw meer samenwerkende instanties dan schuldbemiddelingen ingezet. Het totale aantal afgenomen, in 2020 was er in verband met de coronacrisis een lager aantal aanvellingen, dat heeft in 2021 effect op het aantal schuldeelingen dat tot stand is gekomen.

Kerncijfers

BUDGETTOEGANG

BUDGETTOEGANG	
2020	2021
18.210	11.714

Wat ziet u hier: Budgetcoaching omvat alle activiteiten om grotere budgetvaardigheden aan te leren.

Conclusie: Via budgetcoaching hebben onze leden hulpverleners om hun financiën onder controle te krijgen. vorig jaar was het aantal hoger. De coaching vindt vaak plaats in groepsverband, corona heeft hier een sterk negatief effect op gehad.

Producten & dienstverlening

BUDGETBEHEERREKENINGEN

BUDGETBEHEERREKENINGEN	
2020	2021
49.404	47.664

Wat ziet u hier: Het aantal huishouders dat op de peildatum gebruik maakt van een budgetbeheer rekening. Deze rekening wordt specifiek ingericht om de gelden te beheren.

Conclusie: Budgetbeheer is een van de middelen die we inzetten om stabiliteit te creëren. In 2021 is het volume gedaald.

SCHULDHULP AAN ONDERNEMERS

SCHULDHULP AAN ONDERNEMERS	
2020	2021
1.812	2.186

Wat ziet u hier: Schuldhulpverlening aan ondernemers is een gespecialiseerde vorm van schulden oplossen waarbij persoonlijke schulden die voortkomen uit een bedrijf in een regeling worden ingetracht. Het gaat om zippers of kleine ondernemers, inzet is om - zo mogelijk - de schulden op te lossen met behoud van het bedrijf.

Conclusie: Het aantal ondernemers dat we helpen is gestegen.

LANGE TERMIJN DIENSTVERLENING

LANGE TERMIJN DIENSTVERLENING	
2020	2021
9.594	5.390

Wat ziet u hier: Het betreft financiële diensten die lichte ondersteuning bieden over langere periodes. Schulden kunnen zo worden voorkomen of worden beheerst.

Conclusie: Het aantal hulpverleners dat gebruik maakt van de lange termijn dienstverlening die NVVK-leden* bieden is gedaald.

STABILISATIE

STABILISATIE	
2020	2021
13.455	8.758

Wat ziet u hier: Stabilisatie is het voortraject om te komen tot een regeling die bevoordt de schulden op te lossen. Het doel van stabilisatie is het in evenwicht brengen en houden van inkomsten en uitgaven van de klant.

Conclusie: Het aantal stabilisatieovereenkomsten dat is getekend bij NVVK-leden is gedaald. We hebben in de validatie van cijfers geconstateerd dat de daling ook voortkomt uit afwijkende interpretaties onder onze leden van het begrip stabilisatieovereenkomst*.

Kerncijfers

SOCIALE KREDIETEN			
2020	2021	2020	2021
9.323	10.448	uitstaand	uitstaand
26 min	24,5 min	35,5 mln	92,1 mln
Het gemiddeld rentepercentage voor sociale kredieten bedraagt 4,9%.			

Wat ziet u hier: Dit betreft leningen die door kredietbanken beschikbaar worden gesteld in de eerste plaats voor consumptieve doeleinden. Ze staan los van het hebben van schulden. Deze kredieten worden verleend ten behoeve van noodzakelijke investeringen, wanneer de aanvrager van een krediet niet (meer) terecht kan bij een commerciële kredietverlener. Doel van sociaal krediet is gelijkwaardige financiële participatie mogelijk te maken.

Conclusie: Het aantal en volume van het sociaal krediet is in 2021 ten opzichte van vorig jaar toegenomen

Producten & dienstverlening

WSPN-VERKLARINGEN	
2020	2021
3.398	2.502

Wat ziet u hier: Klanten kunnen, wanneer een minimaal traject niet mogelijk is of het minimaal traject is beëindigd, doorverwezen worden naar de rechter om toegelaten te worden tot de Wsnp. Daarvoor wordt door een schuldhulpverlenende organisatie een zogenaamde Wsnp-verklaring afgegeven.

Conclusie: Het aantal Wsnp-verklaringen is afgenomen. De trend naar een kleinere instroom naar Wsnp-trajecten van de afgelopen jaren zet door. Er is discussie over de vraag in hoeverre dit positief of negatief is. Het strookt in elk geval met de beleidsdoelstelling zoals geformuleerd bij de inwerkingtreding van de Wsnp, vanuit de verwachting dat gebruik van de Wsnp juist zou toenemen.

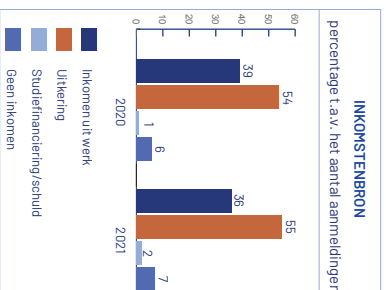
Kenmerken hulpvragers

BESCHERMINGSBEWIND	
2020	2021
24.633	28.940

Wat ziet u hier: De tabel geeft het aantal meerderjarige weer waarvoor NVVK-leden als beschermingsbewindvoerder optreden.

Conclusie: Het aantal mensen dat bij NVVK-leden een beroep deed op beschermingsbewind steeg in 2021.

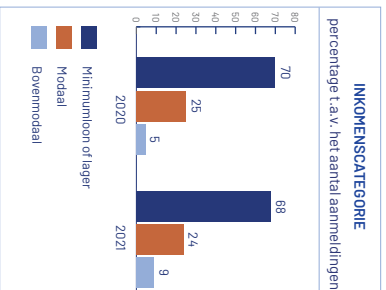
Kerncijfers

Wat ziet u hier: De tabel geeft het aantal meerderjarige weer waarvoor NVVK-leden als beschermingsbewindvoerder optreden.

Conclusie: Het aantal mensen dat bij NVVK-leden een beroep deed op beschermingsbewind steeg in 2021.

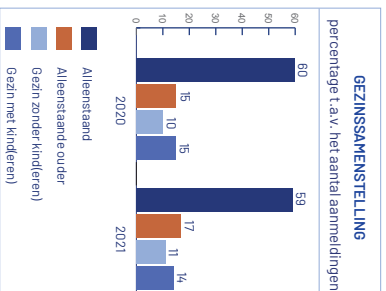
Producten & dienstverlening

Wat ziet u hier: De tabel geeft het aantal meerderjarige weer waarvoor NVVK-leden als beschermingsbewindvoerder optreden.

Conclusie: Het aantal mensen dat bij NVVK-leden een beroep deed op beschermingsbewind steeg in 2021.

Kenmerken hulpvragers

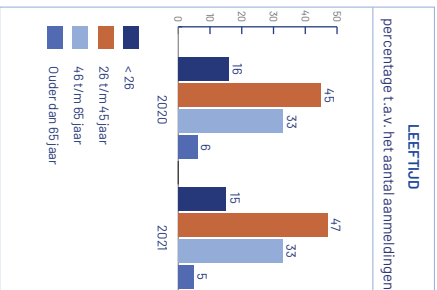
Wat ziet u hier: De tabel geeft het aantal meerderjarige weer waarvoor NVVK-leden als beschermingsbewindvoerder optreden.

Conclusie: Het aantal mensen dat bij NVVK-leden een beroep deed op beschermingsbewind steeg in 2021.

Wat ziet u hier: De tabel geeft het aantal meerderjarige weer waarvoor NVVK-leden als beschermingsbewindvoerder optreden.

Conclusie: Het aantal mensen dat bij NVVK-leden een beroep deed op beschermingsbewind steeg in 2021.

Wat ziet u hier: De tabel geeft het aantal meerderjarige weer waarvoor NVVK-leden als beschermingsbewindvoerder optreden.

Conclusie: Het aantal mensen dat bij NVVK-leden een beroep deed op beschermingsbewind steeg in 2021.

Trends in 2021

‘Het saneringskrediet is een efficiënte manier om schulden te regelen. Zo kunnen we eerder gaan werken aan duurzame financiële stabiliteit.’

MARCO FLORIJN, VOORZITTER NVVK

Opnieuw meer saneringskredieten dan schuldbemiddelingen

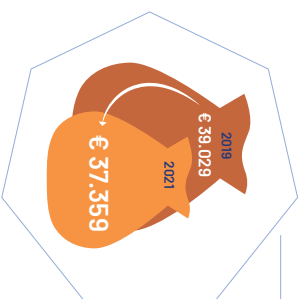
De in 2020 ingezette trend dat schuldhulpverleners vaker voor saneringskredieten kiezen dan voor schuldbemiddelingen heeft zich afgelopen jaar versterkt. Onze leden verstreken aan 9.298 hulpvragers saneringskredieten. Zij kozen bij 6.613 hulpvragers voor schuldbemiddeling.

Deze ontwikkeling stimuleren we als NVVK. Hulpvragers krijgen sneller schuldenrust; schuldhulpverleners verlichten hun administratieve inzet en kunnen meer tijd besteden aan bereik en begeleiding. Voor veel schuldeisers geldt dat zij de snelle afhandeling via het saneringskrediet verkiezen boven schuldbemiddeling met de bijbehorende onzekerheid en administratieve kosten.

Lager gemiddeld schuldbedrag bij particulieren

Wanneer hulpvragers zich melden aan de balie hebben ze vaak lang gewacht. Pas als de situatie echt nijpend wordt, zetten ze de stap naar de gemeentelijke schuldhulpverlening. Vroegsignalering helpt om eerder in actie te kunnen komen. In 2021 staken onze leden er veel energie in. Het was het eerste jaar waarin energiebedrijven, woningcorporaties, zorgverzekeraars en drinkwaterbedrijven wettelijk verplicht waren signalen van betalingsproblemen aan te leveren bij onze leden. Op hun beurt moesten die de signalen opvolgen met een hulpaanbod.

We zien het gemiddeld schuldbedrag bij particulieren in 2021 dalen tot 37.359 euro, een jaar eerder lag dit ruim dertig euro hoger. De aanname dat vroegsignalering deze daling beïnvloed heeft, is wel met wat onzekerheid omgeven. Deze ontwikkeling was ook in 2019 al zichtbaar. We zijn benieuwd of de trend zich in 2022 doorzet.

Gestabiliseerd aantal aanmeldingen, minder schuldregelingen in 2021

In 2021 ontvingen onze leden iets meer hulpvragers dan het jaar ervoor: 78.698, in 2020 meldden zich 78.013 mensen. Daarentegen daalde volgens de rapportage van onze leden het aantal schuldschuldregelingen dat zij afsloten. Het aantal daalde van 19.204 in 2020 naar 17.408 in 2021.

Het verschil tussen het aantal hulpvragers en het aantal schuldschuldregelingen ontstaat omdat niet iedereen een schuldschuldregeling nodig heeft. Soms is een betalingsregeling of anderszortig advies voldoende. Het verschil ontstaat ook omdat schuldschuldregelingen soms zoveel tijd nodig hebben dat ze pas in het volgende jaar tot stand komen. Het komt ook voor dat mensen weer uit beeld verdwijnen omdat hun financiële situatie verandert of omdat het hen allemaal te lang duurt.

Vaker schuldhulpverlening voor ondernemers

Onze leden verlieden in 2021 vaker schuldhulpverlening aan ondernemers. Een verduidelijking van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) zorgde ervoor dat vanaf 1 januari 2021 alle gemeenten doorrongen waren van hun verplichting om ook kleine ondernemers te helpen bij schulden. Het onderwerp kreeg veel aandacht in onze communicatie-uitingen, omdat in nogal wat gemeenten deze vorm van hulp meer inzet verdient. Een aantal NVVK-leden is gespecialiseerd in deze hulp. In samenwerking met 0800-8115 richtten we in 2021 een

Overige opvallende cijfers

Net als eerdere jaren daalde ook in 2021 het aantal Wsnp-verklaringen dat gemeenten afgaven: 2.502 in plaats van 3.386 een jaar eerder.

De gemiddelde schuld van ondernemers steeg van 95.000 euro naar 112.673 euro. Dit kan te maken hebben met de economisch roerige tijden in het tweede coronajaar.

2021 in vogelvlucht:

Wat hield ons bezig?

Samen met schuldeisers mensen met schulden beter helpen

Nieuwe convenanten

In 2021 schaarden nieuwe schuldeisers zich achter onze visie dat mensen met schulden goed en snel geholpen moeten worden. Ze maakten afspraken met ons over bij voorbaat akkoord gaan met schuldregelingen en het opschorten van incasso-maatregelen als ierland schuldhulpverlening krijgt. De NVVK sloot in 2021 convenanten af met bedrijven uit de telecomsector en met deurwaarder Flanderrijn. Ook kwam er een convenant met Tinka, de financieringsmaatschappij voor (web-)winkels als Welkamp. Bol.com zegde toe vooraf akkoord te gaan met voorstellen. Het overleg met lokale overheden en enkele banken over een convenant was eind 2021 in een vergevorderd stadium, net als het overleg over een hernieuwd convenant met de koepel van energiebedrijven.

Lees hier alles over onze [convenanten](#).

Ook schuldhulpverlening als mensen per ongeluk de inlichtingenplicht schenden

In 2020 vroegen we al aandacht voor de consequenties van onbedoelde fraude, het bij verjaging schenden van de inlichtingenplicht uit de Participatiewet. Gemeenten, SVB en UWV mochten dan niet meewerken aan een minimale schuldregeling. Rechiens oordelen al jaren steelsnijdig dat een gemeente wel moet meewerken aan een schuldregeling. Staatssecretaris Wiersma kondigde daarom een wetswijziging aan die dat vanaf 2022 wel mogelijk maakt. Hij riep gemeenten op om daar vanaf 15 november 2021 al op te anticiperen.

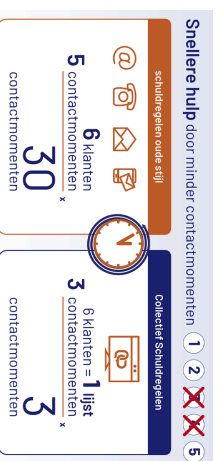
Schuldenknooppunt en Collectief Schuldregelen

In januari 2021 opende directeur-generaal Carsten Herstel (SZW) het Schuldenknooppunt voor landelijk gebruik. Via het Schuldenknooppunt communiceren schuldhulpverleners en schuldeisers met elkaar op een digitale en gestandaardiseerde manier, via de webportal of via een koppeling met eigen software.

Het Schuldenknooppunt maakt processen sneller, efficiënter en minder foutgevoelig. Het systeem is bovendien veilig en AVG-Proof. We zijn in 2021 gestart met berichten om een schuldregeling tot stand te brengen. Het is de bedoeling om de komende jaren alle onderdelen van het schuldhulpverleningsproces via het Schuldenknooppunt te laten verlopen.

schuldenknooppunt

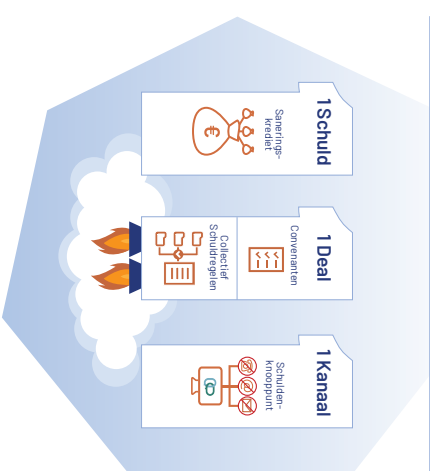
In 2021 sloot de helft van de 345 Nederlandse gemeenten aan op het Schuldenknooppunt, en nog eens 100 gemeenten kondigden hun aansluiting aan. Ook schuldeisers sloten aan, maar in mindere mate. Als het aan de NVVK ligt wordt deelname aan het Schuldenknooppunt wettelijk verplicht.

Collectief Schuldregelen groeide hard. In de loop van 2021 zijn 28 landelijke schuldeisers en een veelvoud aan lokale en regionale schuldeisers aangehaakt. Verder sloten 150 gemeenten aan, terwijl nog eens 30% van de gemeenten toezegde aan te sluiten. Daarbij gaven schuldeisers vooraf akkoord op betaalsoortstellen en handelen ze dossiers collectief af. Dat zorgt voor snellere doorlooptijden en minder rompslomp bij gemeenten en schuldeisers. Mensen met schulden krijgen sneller perspectief en haken minder vaak af. Het team Collectief Schuldregelen & Convenanten van de NVVK en het team van het Schuldenknooppunt werkten in 2021 nauwer samen om schuldeisers (en gemeenten) effectiever te benaderen.

Lees hier alles over [Collectief Schuldregelen](#).

Het NVVK Arrangement en het Waarborgfonds Saneringskredieten kregen vleugels

1 schuld, 1 deal, 1 kanaal

We brachten saneringskredieten, het Schuldenknooppunt en Collectief Schuldregelen samen onder de noemer NVVK Arrangement. Daarmee benadrukken we dat die 3 procesversnellers samen het beste werken om hulpverleners sneller schuldenuit te bieden.

Lees hier alles over [het NVVK Arrangement](#).

Waarborgfonds Saneringskredieten

Omdat niet alle gemeenten zelf de middelen hebben om saneringskredieten te verstrekken lobbyden we al lang voor een Waarborgfonds om de risico's af te dekken. Met succes: in december gaf staatssecretaris Wiersma het startschot voor het Landelijk Waarborgfonds Saneringskredieten.

Lees hier alles over [het Waarborgfonds Saneringskredieten](#).

Aanloopp problemen nieuwe wetgeving opgelost

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet maakt rekenmethode complex

De gewijzigde Wvgs en de nieuwe Wet vereenvoudiging beslagvrije voet staan een vaste aflosstabil niet meer toe. Daardoor dreigden schuldhulpverleners in de problemen te komen bij het berekenen van de afloscapaciteit. De NVVK heeft daarop een nieuwe berekeningsmethode van de minimale afdraacht ontwikkeld en een paar keer aangepast. Daardoor kunnen we altijd een uniform aanbod aan schuldeisers doen. 2/3 van de leden is daarmee tevreden. De NVVK zal met de andere leden nog verder praten over hun wensen, bijvoorbeeld om zelf maatwerk te bieden.

Geen machtigingen

De wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wvgs) op 1 januari 2021 biedt een wettelijke basis voor gegevensuitwisseling. Toch vroegen sommige schuldeisers nog om toestemming (een verklaring of machtiging) van de hulpverlener. De NVVK riep schuldeisers op om geen overbodige machtigingen op te vragen, omdat dat het proces vertraagt.

Alleen problematische schulden registreren

De Wvgs verplicht gemeenten om schulden te registreren bij BKR. Mede namens de NVVK vroeg de VNS minister Koolmees om gemeenten niet te verplichten om mensen zonder problematische schulden te registreren. Want wanneer gemeenten ook preventieve hulp (bijvoorbeeld in het kader van vroegsignaleringsregistreren, zorgt dat voor een drempel om schuldhulpverlening te vragen. De minister nam het advies over en gaat de Wvgs op dat punt aanpassen. De meeste gemeenten konden daardoor op de oude voet verder. Wel werd de registratie voor private leden en leden die voor meerdere gemeenten werken in de praktijk veel ingewikkelder. Gesprekken daarover met BKR leidden pas in 2022 tot een oplossing.

Vroegsignalering

Een nieuwe wettelijke taak

In onder meer Amsterdam bleek contact zoeken bij de eerste signalen van betaalachterstanden goed te werken om financiële problemen te voorkomen of snel aan te pakken. Daarom maakte de overheid met de Wvs vroegsignalering van schulden tot wettelijke taak van gemeenten. Ook vaste lasten partners hebben daarin een rol.

Landelijk Convenant Vroegsignalering

Om de onderlinge samenwerking makkelijker te maken en te versnellen heeft de NVWK afspraken met kopspis van vaste lasten partners vastgelegd in het Landelijk Convenant Vroegsignalering. Bij vroegsignalering krijgen gemeenten en vaste lasten partners veel met elkaar te maken. Daarom zorgde de NVWK met steun van SZW voor een online ordertekenportaal waarin individuele gemeenten en leveranciers de bij het convenant horende overeenkomst kunnen tekenen. Dat maakte het toestandkomen van de samenwerking eenvoudiger. Eind 2021 had meer dan 90% van de gemeenten zich aangemeld voor het ordertekenportaal.

Vroegsignalering werkt al, maar kan nog beter

Uit de monitor 'Vroegsignalering Schulden' van Divosa bleek dat meer dan 5.500 mensen vroegtijdige schuldhulpverlening accepteerden. De NVWK ging aan het eind van het jaar met leden en schuldeisers in gesprek om best practices te delen. Maar ook om knelpunten te inventariseren en te komen tot een uniforme, effectieve werkwijze. Verder startte de NVWK een pilot om ook betaalachterstanden bij hypotheek te melden. Volgens het Nibud heeft ruim een derde van de huishoudens met ernstige betalingsproblemen een eigen huis. De schuldhulpverlening bereikt die groep nog slecht.

Lees hier alles over Vroegsignalering.

Schulden voorkomen met realistische afbetalingsregelingen

Sommige mensen spreken bij betaalachterstanden te hoge aflosbedragen met een schuldeiser af, waardoor er te weinig geld overblijft voor andere uitgaven. Daardoor kunnen zelfs nieuwe schulden ontstaan. Om dat te voorkomen werkt de NVWK met Nibud en Buddy Payment aan het Nederlands Instituut voor Betalingsregelingen. We toonden aan dat het mogelijk is om op basis van iemands bankgegevens een passend aflosbedrag te berekenen. In 2022 gaan we de technische mogelijkheden uitbreiden en verbinding leggen met vroegsignalering. Lees meer over het Nederlands Instituut voor Betalingsregelingen.

Mogelijkheden voor schuldenrust meer benutten

Mensen met schulden hebben in de aanloop tot een schuldeging behoefte aan tijdelijk uitstel van betaling en opschorting van incassoactiviteiten. Die adempauze zorgt voor schuldenrust en voorkomt (onnodig) oplopende incassokosten. Om de rust te bereiken is er onder andere de Verwijsindex Schuldhulpverlening (VISH), waarvoor de nieuwe Wvs een wettelijke basis biedt. VISH registreert wie schuldhulp krijgt, deurswaarders kijken in VISH om te bepalen of ze wel of niet langsgaan. Ook is er het Instrument van de Kennisgeving. Wanneer een schuldhulpverlener die verstuurt naar een schuldeiser die een convenant met de NVWK heeft, leidt dat tot opschorting van de incasso-activiteiten.

We hebben deze mogelijkheden bij onze leden hernieuwd onder de aandacht gebracht, onder meer met een handige routekaart. Daardoor hebben veel gemeenten zich alsnog aangemeld bij VISH. Verder hebben we de Kennisgeving verbeterd en de afspraken erover opgefrist.

Lees hier alles over Schuldenrust.

Mensen met schulden beter helpen in de keten

In 2021 startten we het project Minder regeldruk, klant voorop. Uit onderzoek van onder andere de ombudsman blijkt dat de verschillende subsystemen in de schuldhulpverlening onvoldoende op elkaar aansluiten. We zetten pilots en onderzoeken op over de samenwerking bewind en schuldhulpverlening en over de doorstroom van het minnelijk naar het wettelijk traject. We verkenden de samenwerking tussen bewind en schuldhulpverlening als basis voor een uniform convenant. Hogeschool Utrecht startte een doelgroeponderzoek voor meer inzicht in de verschillen tussen cliënten in de Msp. Wsnp en bewind. Ook maakten we video's die een kijkje in de keuken bieden van een bewindvoerder, schuldhulpverlener en Wsnp-bewindvoerder. Voor de pilot Niemand alleen naar een zitting interviewden we cliënten over hun ervaring met een Wsnp-zitting, met of zonder begeleiding. Alle uitkomsten worden gebruikt voor 2 campagnes in 2022. [Meer lezen.](#)

Aandacht voor beschermingsbewind

Adviesrecht en alternatieven

Sinds 1 januari 2021 geeft de Wet Adviesrecht gemeenten de mogelijkheid om bij elk ingesteld beschermingsbewind advies uit te brengen over een alternatief. Ze worden dan van alle nieuwe gevallen van schuldenbewind op de hoogte gebracht. We deden er dit jaar de eerste ervaringen mee op. Niet alle gemeenten maken gebruik van dit recht. Sommige gemeenten hadden al andere afspraken met bewindvoerders gemaakt of deden dat in 2021.

Kneelpunten beschermingsbewind

Begin 2021 inventariseerden onze leden praktische kneelpunten rondom beschermingsbewind in een position paper. De NVVK vindt dat de kneelpunten rond financiering, nazorg en zelfredzaamheid, de digitalisering van de overheid en de samenwerking met (schuldhulpverleners) het urgentst zijn om op te lossen. De NVVK reageerde in een brief aan minister Dekker op de consultatie wijziging Besluit kwaliteitsisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren. Daarin pleitten we voor onderzoek naar de financieringsstructuur en –systematiek van beschermingsbewind. De NVVK zet in op transparante beprizing die aansluit bij de uitvoeringspraktijk.

Maatwerk voor bijzondere doelgroepen

Jongeren

Hoe kun je jongeren met schulden bereiken en hoe kun je ze het best helpen? Hiervoor lanceerde de NVVK een serie podcasts. NVVK-beleidsmedewerker Ronit van der Schaaf sprak met professionals, experts en jongeren over onderwerpen als schulden en opleiding. Ook kwamen succesvolle praktijkvoorbeelden aan de orde om onze leden te inspireren aan de slag te gaan met deze kwetsbare doelgroep. Lees de notitie Jongeren en schulden.

Lees hier meer over Samenwerking bewindvoerders en gemeenten.

Ondernemers

De gewijzigde Wvs maakte duidelijk dat gemeenten ook ondernemers met problematische schulden schuldhulpverlening moeten bieden. Maar sommige gemeenten hebben hun aanbod nog niet op orde. Daarom formeerden we een tijdelijke Vliegende Brigade van in ondernemers gespecialiseerde NVVK-leden. Die boden ondernemers met schulden de hulp aan die ze nog niet in hun gemeente konden krijgen. De gemeenten waar die ondernemers wonen kregen het aanbod voor hulp bij het opzetten van schuldenstverlening voor ondernemers. Sinds dit jaar gaat de Belastingdienst akkoord met een schuldregeling wanneer een hulpvrager ondernemer is en wil blijven. Dat nam een belangrijke hindernis voor schuldhulpverlening voor veel ondernemers weg.

Hulp voor toeslaggedupeerden

Op uitnodiging van de Belastingdienst daacht de NVVK sinds eind 2020 intensief mee over de beste oplossing voor Toeslaggedupeerden met schulden.

Uiteindelijk vroeg het ministerie van Financiën ons om de uitvoering van de private schuldenaanpak vorm te geven. Dit werk is ondergebracht in de stichting Sociale Banken Nederland (SBN). In november testten we met een aantal kredietbanken in een kleine pilot het afhandelproces. We vroegen onze leden eigen regelingen om hold te zetten in afwachting van de start van het loket private schulden. Eind 2021 liep een pilot met 50

gedupeerden die toegelijd werden naar een schuldregeling. Op 5 januari 2022 ging SBN live.

Onze leden hielpen in 2021 ook Toeslaggedupeerden die toen al in een schuldregeling zaten. Voor bijna 1.000 Toeslaggedupeerden met een schuldregeling zorgden we ervoor dat de Belastingdienst hun private schuldeisers akocht. Publieke schuldeisers hadden eerder al besloten dat zij hun vorderingen op deze groep zouden kwijtschelden. Voor meer informatie zie website SBN.

Lobbyen voor meer ambitie in de bestrijding van schulden

Aandacht vragen bij Kamerleden voor het belang van ons werk kon in 2021 meestal alleen met digitale gesprekken. We informeerden nieuwe Kamerleden en leden van de Kamercommissie Armoede en Schulden. Tussen de lockdowns door was er een enkel werkbezoek. Ook onderhielden we contact met de achtereenvolgende staatssecretarissen van SZW Tamara van Ark, Bas van 't Woudt en Dennis Wiersma. Rond de formatie lobbyden we voor meer ambitie in de bestrijding van schulden. Daarna bereidden we de gemeenteraadsverkiezingen 2022 voor en vroegen onze leden van input voor de formatie van de colleges van B&W.

Lees ons nieuwste onderzoek [Merkbaar en meetbaar](#).

Van coronacrisis naar energiearmoede

Doordat de steunmaatregelen werden verlengd, leidde de coronacrisis ook in 2021 niet tot een grote toestroom van mensen met schulden. We verwachtten die pas nadat regelingen zoals de NOW aflopen. De Belastingdienst ging al wel vanaf september

geleidelijk de invordering hervatten. Aan het einde van het jaar signaleerden we een nieuw probleem: de sterk stijgende energieprijzen. De overheid kondigde compensatie aan voor huishoudens op of net boven het sociaal minimum, via de energiebelasting en een extra korting. Desondanks dreigden mensen met een schuld- of betalingsregeling in de knel te komen. In het verband van de Landelijke Armoedecollicite schreef de NVVK een brief aan de Tweede Kamer over het gebrek aan bestaanszekerheid, met een pleidooi voor gericht compensatie van energiearmoede.

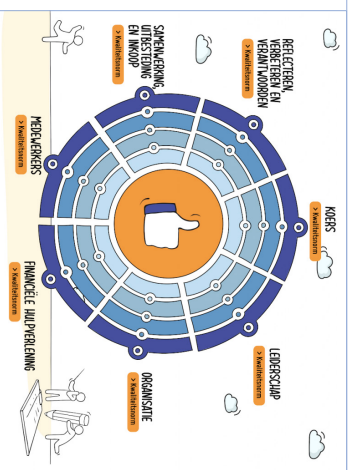
De NVWK Belofte waarmaken: Kwaliteitskader, Gedragscode en professionalisering

Zelfscan

We tekenden de eerste positieve ervaringen op met de op het nieuwe Kwaliteitskader gebaseerde audit met de Zelfscan. Leden zien de Zelfscan als manier om kennis te maken met het kwaliteitskader en de nieuwe audit. Omdat leden meer ruimte vroegen voor hun lokale werkwijze en ambities hebben we het kwaliteitskader omgevormd tot ontwikkelgerichte audit. Van vinkjes naar vernieuwen werd het motto van het nieuwe kader. In 2022 gaan we, naast de audits en de zelfscan, ook nog een vorm van 'leren van elkaar' ontwikkelen.

Aanpassing Gedragscode en modules

De NVWK Belofte voor hulpvragers (november 2020) en de wijzigingen van de Wgs (januari 2021) en andere wet- en regelgeving hebben gevolgen voor de dienstverlening van onze leden. Daarom hebben we de Gedragscode Schuldhulpverlening en de meeste modules aangepast. In 2022 volgen de laatste modules. Ook fristen we de brieven in het Brievenboek op zodat ze up to date zijn en eenvoudiger geformuleerd. Dit wordt in 2022 verder afgerond.

Ontwikkeling beroepscompetentieprofiel

De NVWK was nauw betrokken bij de ontwikkeling door 'Schouwers Erondervan het beroepscompetentieprofiel voor de sociaal-financiële dienstverlener'. Het profiel kwam vaak aan de orde op onze studiedagen en leden hebben het helpen valideren. Ook is het in het onderwijs (de lectoraten) en in het werkveld verder besproken; bij onze leden, maar ook breder in bijvoorbeeld wijkteams. NVWK Belofte en NVWK Kwaliteitskader.

Nieuwe website en verhuizing

Nieuwe website

Door de toename van het aantal lopende projecten en medewerkers groeide de vereniging uit haar jasje, zowel wat betreft de website als het kantoor. De informatie op de website is opnieuw gestructureerd op basis van wat bezoekers belangrijk vinden. De nieuwe website laat beter zien waar de NVWK zich hard voor maakt en heeft een modernere uitstraling. De vele hulpvragers die onze site bezoeken worden via een opvallende knop bovenaan elke pagina doorverwezen naar het juiste loket: 0800-8115.nl.

NVWK.nl

Effecten van de coronapandemie: wat kunnen we verwachten in 2022? 'Onderzoekers voorspellen maximaal 20 % stijging hulpvraag'

'Veel prognoses voor het jaar 2021 verdwenen in de loop van het jaar weer in de prullenbak. De verwachtingen die we aan het begin van het jaar uitspraken, werden sterk beïnvloed door de aanhoudende uitgebreide overheidssteun voor gedupeerde ondernemers en werkgevers', zegt NVWK-voorzitter Marco Florijn. De vereniging vroeg daarom Stichting voor Economisch Onderzoek SEO om een prognose inzake de hulpvraag.

Florijn: 'De steunpakketten zorgden ervoor dat de voorspelde golf aan hulpvragers tot nu toe nog uitbleef. Maar toen we dachten dat corona vertrokken was, kwamen er aan het eind van het jaar toch weer een uitgebreide lockdownperiode. Voor onze leden is het van groot belang zicht te krijgen op de impact van corona op de ontwikkeling van de hulpvraag. Gemeenten moeten zich voorbereiden op een stijging en daar ook middelen voor reserveren.'

Behoeftte aan duiding

Sinds het begin van de pandemie publiceerden we periodiek een Corona-monitor, samen met Divosa. Die liet vooral zien dat hulpvragers langdurig wegbleven. Inmiddels begint de vraag licht toe te nemen. Maar we hadden behoefte aan meer duiding van de ontwikkelingen. Makkelijk is dat niet. Signalen uit de media maken duidelijk dat het alle kanten op kan gaan. Zeker nu de inflatie doorzet, de huren stijgen en ook energie alleen maar duurder wordt. Voedselbanken zien hun klandizie stijgen, energiebedrijven constateren oplopende betaalachterstanden en ook het aantal faillissementen en bedrijfsbeëindigingen neemt toe. Omdat we het gevoel hebben dat er onder de oppervlakte veel gaande is, lieten we de Stichting voor Economisch Onderzoek nagaan wat, met alles wat we nu weten over corona, het effect op de hulpvraag zou kunnen zijn.

Stijging eerder richting 20% dan 3%

Met een flinke marge constateert SEO dat het aantal hulpvragen tussen de 3 en 20% kan stijgen. Daarbij rekent SEO met een drempelbedrag voor problematische schulden van minimaal 5.000 euro. De realiteit is dat voor veel mensen ook lagere schuldebedragen al problematisch kunnen zijn. Belangrijk is dat SEO de effecten van de stijgende energietarieven en de kosten van levensonderhoud nog niet meenam. Daarom is er veel voor te zeggen om eerder rekening te houden met een stijging richting 20% dan ervan uit te gaan dat de stijging zich zal beperken tot 3%.

Investeren in schuldhulpverlening loont

De stijging die SEO voorspelt is minder sterk dan we in de eerste maanden van de crisis dachten, maar wel een ontwikkeling waar we op voorbereid moeten zijn. Daarom hebben we begin dit jaar ook een rapport uitgebracht ('Verklaar en meetbaar') dat gemeenten helpt om prioriteiten te stellen in hun begrotingen. Uit dat rapport blijkt dat investeren in schuldhulpverlening loont. Dat vormt op zichzelf al een argument om hier middelen voor vrij te maken. Het SEO-rapport laat zien dat extra inspanning op het terrein van financiële hulpverlening sowieso geboden is.

18% van de werkmense bevolking heeft te maken gehad met inkomensdaling'

Wat zijn de belangrijkste cijfers uit het SEO-onderzoek?

Onder 500 werkenden met een relatief laag inkomen (voor werkenden in loondienst tot 3.500 euro bruto per maand en tot 45.000 euro per jaar voor zelfstandigen) blijkt dat 28% van de respondenten een inkomensval had van meer dan 5.000 euro. Van deze groep ervoer 13% ook een terugval in het kunnen betalen van rekeningen. Voor corona lukte dat nog wel, nu niet meer. Deze risicogroep (ruim 3 procent van de totale steekproef) bestaat vrijwel alleen uit zelfstandigen en flexwerkers die werkzaam zijn in sectoren die getroffen zijn door de coronacrisis. Opschaling van de enquête resultaten naar populatieniveau laat zien dat 18% van de totale werkmense bevolking met een laag inkomen (980.000 personen) te maken heeft gehad met een inkomensdaling en ruim 2% met een inkomensval en terugval in het kunnen betalen van rekeningen (130.000 personen).
 Zelf verder lezen?

Wil je zelf het hele SEO-rapport lezen? [Download het hier.](#)

3 interessante interviews

Nieuwe groepen hulpverleners
 Marco Florijn | voorzitter NVVK

Het Waarborgfonds Saneringskredieten ging live
 Frank Dijkstra | programmadirecteur

Schulden regelen 2.0
 Evert Jan Slootweg | voorzitter stichting Schuldenknooppunt

‘We krijgen te maken met nieuwe groepen hulpverleners. We doen wat we kunnen, maar kunnen het niet alleen’

Marco Florijn, voorzitter NVVK:

De snel veranderende economische situatie was in 2021 al een uitdaging maar wordt dat in 2022 nog veel meer, is de overtuiging van NVVK-voorzitter Marco Florijn. ‘Natuurlijk doen onze leden wat ze kunnen, en dat is heel veel. Maar een deel van de oplossing ligt buiten hun handen. Dat verhaal zullen we dit jaar samen met onze partners goed overbrengen bij het rijk.’

‘Een recente bijeenkomst van de Raad van Advies van de NVVK was een onthullend moment voor hem, vertelt Marco Florijn. ‘In die raad zitten vertegenwoordigers van banken, van verzekermaars, van het Nibud en anderen. We constateerden eigenlijk allemaal dat zich een nieuwe groep hulpverleners vormt, aan de onderkant van de middenklasse. Mensen met een baan, met een koopwoning. Die je normaal niet vaak tegenkomt in de schuldhulpverlening.’

Eerder hulp bieden helpt

Een van de manieren om de hoes bij de hoorns te vatten is het opstellen van scenario's. Daaruit wordt duidelijk welke groepen in de knel gaan komen. Het stelt werkgevers, CAO-onderhandelars en het rijk in staat passend beleid te ontwikkelen. Florijn: ‘Onze leden zitten ondertussen niet stil natuurlijk. We hebben in 2021 vroegsignalering verder ontwikkeld, daar gaan we mee door. Dat helpt omdat je bij mensen komt met minder schuldeisers en een lager gemiddeld schuldbedrag. Die je bij voorkeur ook hun koopwoning laat behouden, als het even kan.’

Focus houden, kennis inzetten, samenwerken

‘We focussen ook op de hulp aan ondernemers, voor wie we de route naar hulp gaan vergemakkelijken. Onze inzet op saneringskredieten, het NVVK Arrangement en convenanten met schuldeisers bespaalde in 2021 onze koers. Dat zal in 2022 ook zo zijn. We komen uit een tijd waarin er van alles werd geprobeerd op allerlei gebieden. De focus die we nu hebben heeft effect en helpt om meer mensen te bereiken. Daarbij zetten we de kwalletiteiten van onze leden in, en gebruiken we ons brede netwerk. Meer dan ooit moeten we het samen doen. De professional met de vrijwilliger, de schuldhulpverlener met de bewindvoerder en met het wijkteam, de NVVK met al haar partners en verwante organisaties.’

Minder inkomsten dan onvermijdbare uitgaven

Florijn: ‘Naar voor mensen aan de onderkant van de middenklasse betekent het soms dat ze hun kinderen niet meer kunnen geven wat ze nodig hebben. Dat ze hun huis niet meer kunnen betalen. Zij hebben simpelweg te weinig inkomsten voor de uitgaven die ze moeten doen. Hun bestaanszekerheid is in het geding. In coronatijd is bij veel ondernemers een enorm bedrag aan eigen vermogen verdamp. Daar komt de energiecrisis nu

Frank Dijkstra, programmamanager Waarborgfonds Saneringskredieten ‘Na jarenlange lobby NVVK kan Waarborgfonds nu aan de slag’

Onderzoeken, discussies, veel gesprekken met ministeries en steun van de Tweede Kamer leidden in 2020 tot groen licht voor het opzetten van een landelijk Waarborgfonds Saneringskredieten. In 2021 werden alle voorbereidingen getroffen. En sinds het voorjaar van 2022 functioneert het Waarborgfonds, vertelt programmamanager Frank Dijkstra.

In de buurt schakelen om saneringskredieten in te zetten voor schuldegevingen.

Welke uitdagingen heeft het Waarborgfonds in 2021 het hoofd geboden?

Dijkstra is sinds 1 januari programmamanager. Hij leidde de laatste voorbereidingen en sloot onlangs de eerste Kredietbank aan. Daardoor zijn er nu al honderden saneringskredieten waar het Waarborgfonds garant voor staat. Het kunnen er nog veel meer worden, want het Waarborgfonds is gestart met een subsidie van 30 miljoen euro. Omdat een schuld van bijvoorbeeld 30.000 euro na sanering vaak nog maar 3.000 euro bedraagt en het Waarborgfonds maar voor een klein deel van dat bedrag hoeg hoort te staan, kan het Waarborgfonds mijlpaalen aan schulden oplossen.

Welke mijlpalen kende 2021 voor het Waarborgfonds?

Frank Dijkstra: ‘Het jaar 2021 was voor het Waarborgfonds een voorbereidingsjaar. We kregen subsidie en konden de organisatie daardoor opbouwen. We zijn daarvoor een jaar lang wettelijk bij elkaar geweest, en hebben het fonds in nauwe samenwerking met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ingericht. In december gaf staatssecretaris Wiersma het officiële startsein voor het werk van het Waarborgfonds.’

Wat zijn de belangrijkste concrete resultaten van 2021?

We zijn erin geslaagd een beheerorganisatie op te zetten waarin de administratieve taak zo beperkt mogelijk blijven. Dat is belangrijk om de beheerkosten laag te houden.

In 2021 hebben we ook contact gehad met Kredietbanken om voor gemeenten het loket te vormen van het Waarborgfonds. Iedere gemeente in heel Nederland kan nu met een Kredietbank

Persoonlijk ben ik groot voorstander van het saneringskrediet en gun ik iedereen in een problematische schuldsituatie perspectief op een schuldenvrije toekomst. En dat biedt het saneringskrediet. En mocht het onverhoopt niet lukken dit krediet af te lossen dan is er het Waarborgfonds om de gemeente schade-loos te stellen. Waardoor de klant alsmoeg uit de problemen is.

Wat is inzake het werk van het Waarborgfonds je belangrijkste boodschap aan de lezer?

Het Waarborgfonds biedt een prachtige mogelijkheid het saneringskrediet breed toegankelijk te maken door drempels weg

Evert Jan Slootweg, voorzitter stichting Schuldenknooppunt: ‘Dit is techniek die kwetsbare mensen helpt’

In 2021 boekte het Schuldenknooppunt gestraag vooruitgang, terwijl er ook de nodige uitdagingen waren. Voorzitter en oud-CDA Tweede Kamerlid Evert Jan Slootweg verwacht dat het aantal gebruikers (zowel vanuit de overheid als uit de private sector) in 2022 flink toeneemt.

Techniek werkt vaak in het nadeel van de kwetsbaren in de samenleving, weet Slootweg als oud-Kamerlid. Wat als innovatie gebracht wordt, werpt nogal eens drempels op. Daarom is hij enthousiast over het Schuldenknooppunt. ‘Dit is techniek die kwetsbare mensen niet hindert, maar juist helpt’, zegt hij.

Welke mijlpalen bereikte het Schuldenknooppunt in 2021?

Slootweg: ‘De belangrijkste mijpaal is: we slagen erin het Schuldenknooppunt steeds verder uit te bouwen. We weten met name schuldeisers goed te bereiken, en daarin zowel private- als overheidsschuldeisers. Dat is ook belangrijk, dat schuldeisers mee gaan doen die uiteenlopende achtergronden hebben. Bij beide groepen zijn er belangrijke schuldeisers die zich voorbereiden op aansluiting. Behalve met het ministerie

te nemen. De pilots met jongeren en hulpverleners via andere kanalen laten zien dat de toepassing van saneringskredieten met een dekking uit het Waarborgfonds nog uitgebreid kan worden. Ik vind dat er veel meer gewerkt kan worden met verantwoorde kredietverstrekking door kredietbanken. Om dit mogelijk te maken zou het waarborgfonds nog breder toegankelijk moeten worden. Naast het borgen van saneringskredieten kun je ook denken aan een borgstelling voor sociaal krediet dat wordt ingezet binnen de preventie om een verdere schuldenproblematiek te voorkomen. Mensen kunnen dan geld lenen om hun verschillende schuldeisers af te betalen, de dure incassokosten stoppen en er is nog maar één schuldeiser over. Kortom, we denken graag door over vernieuwende toepassingen!’

van Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben we nu ook goed

contact met de ministeries van Justitie en Veiligheid en van Financiën. De relatie en de samenwerking met het CJIB en de Belastingdienst is versterkt. Het CAK heeft toegezegd aan te gaan sluiten. Dat is op zijn beurt ook weer belangrijk voor private schuldeisers die bezig zijn aan te haken, zoals Achmea en VGZ. In het zorgdomein loopt het nu goed, we draaien pilots bij de Belastingdienst en we hopen dat er nu snel meer private schuldeisers aannemen, ook buiten het zorgdomein.’

Wat zijn de belangrijkste concrete resultaten van 2021 voor de gebruikers?

Een grotere groep sluit aan, daardoor groeit het berichtenverkeer. Er verschijnen meer updates, waardoor de gebruiks-

‘Niet alleen de overheid participeert, maar ook het bedrijfsleven. Dat vind ik mooi.’

vriendelijkheid toeneemt. Daar blijven we aan werken trouwens. Maar dat steeds meer partijen meedoen is erg fijn voor bestaande gebruikers.

Welke uitdagingen heeft het Schuldenknooppunt in 2021 het hoofd geboden?

Een nieuw product onder de aandacht brengen was moeilijk, in coronatijd. Een op een-contact is toch belangrijk als je over zoiets in gesprek gaat. Ik ben dus blij dat we nu meer persoonlijke contacten kunnen hebben. Het ontbreken van die mogelijkheid is de reden dat we om verder te komen in 2021 meer tijd nodig hadden dan we hoopten. Ook de financiële positie was af en toe spannend, maar die ziet er inmiddels alweer beter uit.

Wat maakt jou het meest enthousiast als het gaat om het concept van het Schuldenknooppunt?

Het gaat over constructieve samenwerking tussen schuldeisers en schuldhulpverleners, waar die vaak tegenover elkaar staan. Bij de snelle uitwisseling van informatie hebben ze allebei belang, en men weet elkaar nu te vinden in het Schuldenknooppunt. Daar ben ik enthousiast over.

Dit betreft publiek-private samenwerking, in de structuur en in de governance is dat vanaf het begin ingebakken. Niet alleen de overheid participeert, maar ook het bedrijfsleven. Dat vind ik mooi.

De derde reden dat ik enthousiast ben is dat dit een vorm van automatisering is die nu eens niet in het nadeel van kwetsbare groepen werkt, maar in hun voordeel. Het Schuldenknooppunt is niet hinderend maar helpend. Het is een technische oplossing die kwetsbare groepen helpt om sneller de regie over hun leven terug te krijgen. Het Schuldenknooppunt werkt niet rechtstreeks voor mensen met schulden, maar door deze samenwerking via gegevensuitwisseling komt de oplossing voor de schulden wel sneller dichterbij.

‘Niet alleen de overheid participeert, maar ook het bedrijfsleven. Dat vind ik mooi.’

Wat is inzake het Schuldenknooppunt je belangrijkste boodschap aan de lezer?

Naarmate meer partijen aansluiten verloopt het berichtenverkeer via het Schuldenknooppunt sneller en zijn hulpvragers eerder uit de problemen. Schuldeisers besparen op hun administratieve kosten. Hier hebben dus schuldhulpverleners, schuldeisers en hulpvragers baat bij. Die win-win-win-situatie moeten we met zijn allen willen versterken. Bespreek deze toepassing dus in je netwerk. Aansluiten helpt degene die aansluit, want die boekt veel tijdwinst. Het helpt ook mensen in schulden. Het Schuldenknooppunt is een prachtig product. Maar het brengt ook anders werken met zich mee. Daarom hebben we iedereen nodig om dit onder de aandacht te brengen. Het zal tot gevolg hebben dat nog meer partijen aansluiten. Uit welbegrepen eigenbelang, en omdat het sociaal kwetsbaren in de samenleving helpt.’